

ARNHEMISCHE SCOURANT

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weels wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, is ƒ 1.00 in de drie maanden.

ZATURDAG 8 JANUARI.

De prijs der Advertentiën is, voor een regel, ƒ 1.00, en voor elken regel 20 centen, behalve 35 centen regeling plaatsing.

Vervolging tegen de Arnhemse Courant.

(Zie no. 270 van 1845.)

Men tracht de ongerijnde stelling, dat men een persoon zou kunnen lasteren, en wel lasteren, alhoewel men van dien persoon in het geheel niet reept, daardoor te verdedigen, dat het beoordeelde stuk de troonrede was en dat de troonrede het werk des konings is.

De troonrede wordt door den koning uitgesproken, dat is waar, maar is zij daarom het werk of dat zijne ministers? Ingeval het eerste waarheid ware, zou dan toch niet het openbaar ministerie dit behooren te bewijzen? behooren aan te toonen, dat de troonrede geen stuk is, in den ministerraad overwogen en tot stand gebracht, maar door den koning, behoeft medeweten zijner ministers, opgelezen en uitgesproken? Doch dit daargelaten, alles komt hier op de vraag neder, of de troonrede eene regeringshandeling of niet? Het antwoord kan wel niet anders dan bevestigend wezen: eene rede van den vorst tot de vertegenwoordiging is, zonder twijfel, eene regeringshandeling. Als zoodanig heeft ook de Tweede Kamer het altijd beschouwd, en van daar de algemeene afwijking over de afwezigheid der ministers, welke herhaaldelijk over het antwoord is gegeven. Wij wenschen deze verklaringen, in de troonrede vervat, of over die, welke men daarin ongaarne miste, aan te spreken.

Maakt de troonrede eene regeringshandeling uit, dan behoort de beoordeeling nimmer den persoon des konings te treffen. Waar verantwoordelijkheid is, daar kan de kritiek den aansprakelijken persoon bereiken; waar geen verantwoordelijkheid bestaat, valt aan laster niet te denken. Hoe is het mogelijk, leidend te worden over eene daad, voor welke hij niet verantwoordelijk is?

In nu de koning verantwoordelijk voor de daad zijner regering, of is hij daarvoor onverantwoordelijk? Zijne onverantwoordelijkheid, zegt men, boven alle beoordeeling endertusschen handelt men verantwoordelijk ware. Want wat verantwoordelijkheid anders

betekenen dan dat van den koning eene verkeerde of nadelige regeringshandeling niet toegerekend kan worden; dat de wet die daad niet als de zijne wil beschouwd hebben (1)?

Men beroep zich hier nu niet op artikel 75 der grondwet. Men zegge niet, dat dit artikel de grenzen bepaalt, binnen welke de minister verantwoordelijk is, dat troonredenen, koninklijke boodschappen, enz. niet daar binnen vallen, aan niemand anders dan den koning toegeschreven kunnen worden, en dat dus een honend oordeel over die handelingen laster jegens den koning wezen moet. Want vooreerst zeggen wij, kan hier de grondwet, die van geene troonredenen, hoedanige het hier betreft, spreekt; geenszins tot bewijs worden aangevoerd, dat zij het werk des konings zijn; maar, ten tweede, verwoest men daarmee den heeksteen der koninklijke magt, de onverantwoordelijkheid des konings.

Beoordeeling van regeringshandelingen staat vrij; de wet van 16 mei 1829 (Staatsblad n. 34) heeft het ten overvloede verklaard; maar wien moet dan die beoordeeling treffen, zoo men uit de bij ons gebrekkig omschrevene ministeriele verantwoordelijkheid afleiden wil, dat alle andere dan de daarbij opgenoemde handelingen daden des konings zijn en dat hare kritiek hem bereikt?

Enmaal is door het bestuur gezegd, dat de verantwoordelijkheid des konings nimmer betwijfeld, maar in het geheel staatsrecht van Nederland gelegen is (2). Hoe kan dan nu het bestuur eene veroordeeling uitlokken, van welke de slotsom is, dat de koning voor de regeringshandelingen aansprakelijk te maken?

De wet moge niet bepaald aangewezen hebben, wie bij troonredenen, enz. de verantwoordelijke persoon zij, daaruit kan wel volgen, dat daarvoor niemand aansprakelijk is, maar nimmer, dat de koning daarvoor moet optreden, dat het honend oordeel daarover hem treffen kan. Anders zou hij het slagoffer worden eener

slechte wet en zou men eene verantwoordelijk op hem laden, welke bestuur en vertegenwoordiging, welke iedereen erkent, dat, volgens den aard van onzen regeringsvorm, op hem niet rusten kan.

Wanneer niemand voor die regeringshandeling verantwoordelijk is, dan is ook niemand door die honende beoordeeling gelasterd, dan is de handeling afgekeurd, maar geen persoon getroffen. Er bestaat dus even weinig laster jegens den persoon des konings als tegen de personen der ministers.

Het is onnoodig, zich hier op vreemde regten te beroepen. De aard van onzen eigen regeringsvorm beslist het geding in ons voordeel. Wij weten het, de Hooge Raad heeft eenmaal, bij arrest van 16 februari 1841, een ander gevoelen gebuldigd. Na dien tijd heeft men, evenwel, die zaak meer behandeld en onderzocht. Wij twijfelen geen oogenblik, of, moest de vraag op nieuw aan het hoogste regts-collegie des lands onderworpen worden, het zou haar beantwoorden op eene wijs, welke niet den koning de kroon van het hoofd rukt, maar hem boven alle verantwoordelijkheid, en dus ook niet te treffen door eenig honend oordeel, verklaart.

Laster tegen den persoon des konings in het geïncrimineerde stuk aan te nemen, zou een groote stap zijn op den weg der beruchte *probes de tendance*. Het artikel zegt duidelijk genoeg, dat de troonrede het werk des konings niet is; het niet er haarblijkelyk de hand in van den heer VAN HALL. De verwijten tegen de troonrede treffen dus ook niet den koning, maar den heer VAN HALL, als vermoedelyken steller van dat staatsstuk. Maar hoe kan de persoon des konings gelasterd zijn door verwijten, aan den heer VAN HALL gedaan? Of de schrijver in zijne gissing gelijk had of niet, doet niets ter zake, — het is genoeg, dat hij het meent en zegt; want alleen voor hetgeen hij zegt, kan hij te regt staan, niet voor hetgeen hij had behooren te zeggen, noch voor hetgeen men vermoedt, dat hij heeft willen zeggen. De beschuldiging heeft enkele phrases uit het stuk geligt en wegens deze straf gevorderd; de regter zal het geheel lezen en, hij moge het met den zinnepud eens waren of niet eens wezen, hij zal niet letten op hetgeen men als des schrijvers bedoelingen op goud gelokt geeft, maar op hetgeen hij werkelijk ge-

(1) Wanneer de Regterien zeggen: de koning kan niet verantwoordelijk worden. — Beteekent dit ook al wat de koning doet, dat de regterien beteekent: zinnas onrecht te gelykheid. Maar koninklyk de koning niet, het koninklyk individueel, dat onrecht, handte, op koning te zinnen. Een persoon kan de koning magt slechts onder de voorwaarden hebben, dat hij regt doe. — Ingeval, aantekening op de grondwet, D. I. p. 110.
(2) Handelingen van de herziening der grondwet, D. I. p. 227.

zegt heeft: hij zal zien, dat hier de heer VAN HALL niet de koning in het spel is.

Men heeft tegen ons ingeroepen de gelegenheids-wet van 1830, en het is kenmerkend voor den ijver en de liberaliteit van ons bestuur, dat men thans in 1845, in tijden van rust en vrede, nog tegen de drukpers woedt met eene wet voor geheel tijdelijke omstandigheden, in 1830, in eenen tijd en van onrust en verwarring, gemaakt. Maar is zelfs die wet, vol onbepaaldheid, hier wel toepasselijk? Art. 1, waarop men zich grondt, luidt. »Al wie boosaardiglijk en openbaar, op welke wijze ook, of door welk middel, »de waardigheid of het gezag van den »koning of de regten van het konink- »lijk stamhuis zal hebben aangerand of »den persoon des konings op gelijke »wijze zal hebben gesmaad, gebond »of gelasterd, zal worden gestraft met »eene gevangenis van twee tot vijf ja- »ren.» Er worden dus twee gevallen ondersteld: hoon van den koning, als publiek persoon, hoon van den persoon des konings als bijzonder mensch (3). Van het eerste is onze uitgever niet beschuldigd: het laatste kan niet op hem toepasselijk zijn; want van den koning, als bijzonder persoon, van zijn gedrag, van zijne persoonlijke hoedanigheden, enz. is met geen enkel woord gesproken. Het staatsstuk, de troonrede alleen, is behandeld; is de koning daarvoor verantwoordelijk, treft het honend oordeel daarover hem, — zoo mag er toch geene straf worden toegepast, gesteld tegen hem, die den persoon, dat is niet den regent, maar den bijzonderen persoon des konings, niet alleen niet gelasterd, maar van dezen met geen enkel woord gesproken heeft.

Buitenslandsche berigten.

GRIEKENLAND.

Athene, 23 dec. De commissie tot onderzoek van de regten der vrijheids-kampvechters mishaget aan de oppositie, dewijl dezelve niet uit deze (de oppositie) is zamengesteld. Hare dagbladen zijn gevuld met de kritiek der respectieve ordonnantie.

Vers. gedeputeerden zijn met zeer minzaam in haren provincien ontvangen geworden. Hunne lastgevers meenden in hanne onnoozelheid, dat deze heeren wel voor zich en hanne familiën uitnemend goed gezorgd, doch voor het openbaar welzijn te weinig nagerigt hadden. De gedeputeerden verschijnen al- lengs weder in de hoofdstad, ter bijwoning der over- eenkomstige zitting.

De minister van justitie heeft de minister van vrede te beredigen, die het nog lang zoo zwaar der wordt met beloften te paalen. Het verschuiven van de afwijking der wetten over de prefecturen en de re- gementen is de minister van vrede hoofdzakelijk hier- aan toe te schrijven. Men verhaalt, dat de minister van vrede zeer onmoedig is, dat hij zijne aanspraak op de nederlegging zijner portefeuille beoogt. Maar de oppositie is het onverschillig niet. Het is een zeer belangrijke zaak, die de oppositie niet wil laten loslaten.

De minister van vrede is zeer onmoedig uit Smyrna naar hier gekomen dagen, in den nacht van den 11ten dezer, door middel van ingreep in hare aan het Oostenrijksche gezantschaps-hotel grenzende wo- ning gepliegd, heeft geheel Athene in beweging gezet. De publieke opinie beschuldigt de politie.

De minister van vrede heeft artikel 2 van hen, die leden van het koninklijke huis, dat privaats-persoon zal gelas- terd hebben, in het staatsstuk opgenomen.

welke de vice-president der vorige Kamer, de heer Kalliphronas, door zijne hand-langers bestuurt, van deze misdaad. Inderdaad heeft men in een ge- heim keldergewelf van eenen politie-dienaar de geroofde diamanten gevonden. Toen gisteren de poli- tie-commissaris een verhoor bij den procureur van staat onderging, was de Hermsstraat voor diens bu- reau uren lang met menschen opgevuld, welk twee politie-dienaren en den bediende der beide dames, bij het brengen naar de gevangenis, een pereat (weg met hen!) bragten, maar inzonderheid den gehaten politie-commissaris beschimpten. Sterke patroeljes to- gen door de straten, terwijl Engelsche handlangers zich van blijdschap de handen wreven en een slech- ten nacht voorspelden. De ontvredenheid is algemeen, daar weinige inwoners van Athene, die iets bezitten, in de laatste twee jaren niet bestolen werden, of van den overmoed der politie-beambten op de eene of an- dere wijze hebben te lijden gehad. Dezen waren in hunne baldadigheid zoo verre gegaan, dat zij de gendarmerie beleedigen, welke zich daarover wreekt te door de daders van den diefstal te ontdekken.

Bovendien moet men het horologie van eenen ver- moorden bankier van Negropont, twee zilveren kerk- kandelaren, een aan den generaal Grivas ontstolen uurwerk en eene geheele partij horologiën, toe- behoorende aan een vreger, hier gevestigden Zwit- ser, daar gevonden hebben. De algemeene afschuw heeft vooral daarin zijnen grond, dat men de, tot publieke veiligheid ingestelde, overheid zelve hier verdenken moet. Het is hier de kwestie niet van den voorrang van deze of geene politieke partij, maar het geldt hier de veiligheid der burgermaatschappij. Het hof is niet minder verontwaardigd dan het pu- blick.

Naschrift. De nacht is rustig voorbijgegaan. Het vermoeden van het publiek tegen de politie, als schuldig aan den gemelden diefstal, is geenszins afge- nomen; ook geeft het resultaat der instructiën geene reden hier toe. (A. A. Z.)

DUITSCHLAND.

Munster, 26 dec. Bij gelegenheid eener onlangs gedane mededeeling aangaande den nieuwen bouw van een tuchthuis in de hoofdstad onzer provincie, naar het pennsylvanisch stelsel, had ik opgemerkt, dat de strafwetgeving, bij vaststelling der straf voor misdrijven, welke, naar het voorschrift der wet, in tuchthuizen moeten worden geboet, thans ook daarop zal moeten letten, of de misdadigers in zulk eene straf- inrigting, dan wel in een tuchthuis van tegen- woordig en lot dusverre bestaande soort opgesloten worde. Doch dit is niet de eenige vraag, welke bij het bouwen van zoodanige tuchthuizen in aanmerking komt; er knoopt zich daaraan nog eene even gewig- tige. Naar men weet, bestaan er in de onderschei- dene provincien meerdere, gewoonlijk twee, tuchthuizen, waarvan het eene, ter sake der godsdienst-oefening, bekend is voor misdadigers van katholijk geloof, terwijl in het andere niet-katholijken worden opgenomen. Zoo is, bij voorbeeld, in de provincie Westphalen het tucht- huis alhier bestemd ter opname van katholieken, dat te Herfort van boosdoeners van evangelisch geloof. Tot op het oogenblik nu, dat er op de laatste plaats een tuchthuis naar pennsylvanisch stelsel zal zijn gebouwd geworden, zouden de daarin op te nemen personen een aanzienlijk voorrecht boven de gedefi- neerden in het tuchthuis hier gemelden en zoodoende de toevallige omstandigheid of men dit dan wel dat geloof, toegedaan zij, moet inroep, bevestigend en van de meest uiteenlopende gevolgen opzigens de straf kunnen zijn. Doch ook hier zal raad geschaft worden. Naar Fox-Dickens heet het schiboth van het pennsylvanisch tucht- en gevangenisstelsel: »bid en verk.» (K. Z.)

ENGELAND.

Londen, 28 dec. Een deergaans goed onderrigt blad zegt, dat lord Darnwell, thans secretaris der senaatskamer, den heer Fox als onder-secretaris bij het departement van kolonien zal opvolgen.

Londen, 29 dec. De Koningin zal den 3den jan- uari de deputatie van de municipale corporatie van Dublin op het kasteel van Windsor ontvangen, welke deputatie aan H. M. een adres komt aanbieden, be- trekking hebbende op den tegenwoordigen toestand van Ierland. In de laatste vergadering der corporatie is besloten, dat al de leden, die niet door zeer drin- gende zaken werden verhindert, den lord-mayor

zonden vergezellen, ten einde aan dezen stap in- gewigt bij te zetten.

— Het Engelsche kabinet is thans weder vol- zamengesteld. De hertog van Buccleuch is beno- tot president van den raad, ter vervanging van Warncliffe, die overleden is. Lord Badding is benoemd tot lord zegelbewaarder, in plaats den hertog van Buccleuch, terwijl lord Ellenborough is benoemd tot eersten lord der admiraliteit, ter- vanging van lord Haddington.

FRANKRIJK.

Parijs, 30 dec. De Kamer der Pairs heeft ge- ren hare vier secretarissen benoemd. De graaf Lariboisiere, de markies de la Grange en de Ma- siertes zijn bij eerste en de heer Besson bij de tweede stemming gekozen geworden.

De Kamer der Gedeputeerden is gisteren tot de kie- van haren voorzitter overgegaan. Zoo als wij re- zeiden, was de heer Sauzet de kandidaat der be- dende partij, en de heer Dufaure die van al- vereenigde fractiën der oppositie.

De heer Sauzet is bij de eerste stemming tot ver- zitter verkozen. Van de 364 stemmen heeft hij er- gehad; de heer Dufaure verkreeg er 147; dus is- verschil ten gunste van den heer Sauzet 66 stem- men.

Verleden jaar werd de heer Sauzet slechts bij- tweede stemming benoemd, en verkreeg hij toen- de 331 stemmen 177; de heer Dupin had toen- 129 en de heer Odillon Barrot 15.

BELGIE.

† Brussel, 31 dec. »De Moniteur behelst ha- ninklijk besluit van den 29sten dezer, waarbij- durende de zeven eerste maanden van het aansta- jaer, de invoer vergund wordt van 4,083,000 ki- logrammen koffij en 105,000 kilogr. tabak, tegen een reg- 55 franken 50 centimes per 100 kilogr. koffij- de tabak op gelijken voet als komende van de- der productie onder Belgische vlag. De hoeveel- van den toegestane invoer van koffij zijn te- de kantoren van Antwerpen, Gend en Luik re- als volgt:

Antwerpen, 2,640,000 kilogrammen,
Gend, . . . 554,000 »
Luik, . . . 878,000 »

— »Het bal, eergisteren a rond door de royale de Philharmonie ten voordeele der- gegeven en met de tegenwoordigheid van Hut- jesteden vereerd, is door meer dan duizend- bezocht geweest, waaronder vele buitenland- zanten en leden der wetgevende Kamers. De- nes von Arnim, gemalin van den Pruisische- gezant, was ter regter zijde des konings ge-

— »Van vele plaatsen heeft men tijding- aldaar ontstane branden. De hevigste daer- te Marche, in Belgisch-Luxemburg, den 27- Omstreeks tien ure des morgens; toen men- gebluscht dacht te zijn, barstte een vlam- weder van een huiskak uit, en dreigde het- stadje in de asch te leggen. De rue des- uit twee pachterswoningen en een tiental- zienlijke woningen en aanhoorende gebouwen- de, is in eenen enkelen puinhoop verkeerd.

Antwerpen, 30 dec. De Procureur, na- aan Nederland verleende voorrecht tot den- de koffij en den tabak eene zwakheid, gene- een gevaar. Het is zwakheid, vermits men- heeft bewezen in zijn regt te zijn; doch wa- het regt niet gelaten zou worden.

Het is een gevaar, zegt het bla- verder, om- steeds een slecht voorbeeld is, om de groote- gen des lands en de watten niet tot steunpunt- men, bij zoodanigen maatregel. En dit is- gens de meening van den Procureur, over- gezien.

Door den maatregel, zegt het Antwerpse- orgaan, wordt Rotterdam tot eene Amer- haven en de Maas tot een klein Oceaan- De houding der regering is zeer dubbel- weest, het regt tot Holland; gij geeft- voorrecht; en in België: ik heb niet toeg- regt is verhoopd. Het besluit door te- de Luiksehe bladen wel verleggen moeten.

... hebben gedaan, om zulk een onbeduidend resultaat te verkrijgen, hetwelk, de wettelijke belangen van den invoer van de koffij langs de Maas en onder begrepen, geen 40 duizend franken bedraagt.

Binnenlandsche berichten.

Amsterdam, 1 jan. De laatste spoortrein van eerstgangeren van hier naar 's Gravenhage, is, door het springen eener buis, op de hoogte van Voorschoten, ruim twee uren vertraagd.

's Gravenhage, 31 dec. De directie van den Rijnspoorweg onderhandelt nog steeds met de departementen van financiën en van binnenlandsche zaken, over de aansluiting eener lijn van Rotterdam op Utrecht, en over de verlenging van die van Arnhem tot de Pruisische grenzen. Omtrent de plaatsing van het stationsgebouw van den Rijnspoorweg te Rotterdam, is nog niets zeker bekend.

Amersfoort, 30 dec. Als wij gisteren bericht gaven, dat zullen, te rekenen met 1 januari, gedurende dezen winter de rijdende artillerie uit deze stad afgezonden worden, die de provincie doorkruisen zullen, om de veiligheid te handhaven, welke in het barre jaargetijde nu en dan gestoord wordt. Ook in andere gedeelten van ons vaderland zou een zoodanige maatregel worden genomen. De minister der binnenlandsche zaken heeft voor den heer regier commissaris te Middelburg een tweede verhoor ondergaan, betrekkelijk het vervolgd wordende artikel, en daarbij verklaard zich voor het stuk verantwoordelijk te stellen als zijnde den schryver van hetzelfde bij haar onbekend.

Zwolle, 30 dec. Heden morgen kwam hier aan het goederstation een expresse met het bericht, dat de heer van der Meer, die te Zwolle verzet tegen de ambtenaren der belasting plaats had, en men daarover de hulp der militaire magt iuriep; na eenig verwijl werd van hier een koerier naar Deventer gezonden, vermoedelijk met bevel, dat van daar onverwijld een detachement dragonders naar de plaats der wanorde zou worden afgezonden.

Zwolle, 31 dec. De poging, hoe onhandig de handelingen der ambtenaren, om ons vroeger bericht gaven, dat de heer van der Meer, die te Zwolle verzet tegen de ambtenaren der belasting plaats had, en men daarover de hulp der militaire magt iuriep; na eenig verwijl werd van hier een koerier naar Deventer gezonden, vermoedelijk met bevel, dat van daar onverwijld een detachement dragonders naar de plaats der wanorde zou worden afgezonden.

... dat de vier heeren, de burgemeester, de architect (die, als wij ons niet vergissen, den ontwerp reeds sedert eenige jaren geleden had ontworpen), benevens de heer van der Meer, die te Zwolle verzet tegen de ambtenaren der belasting plaats had, en men daarover de hulp der militaire magt iuriep; na eenig verwijl werd van hier een koerier naar Deventer gezonden, vermoedelijk met bevel, dat van daar onverwijld een detachement dragonders naar de plaats der wanorde zou worden afgezonden.

... indien zij zich verdedigen, en de concessie niet zou komen, en men daarover de hulp der militaire magt iuriep; na eenig verwijl werd van hier een koerier naar Deventer gezonden, vermoedelijk met bevel, dat van daar onverwijld een detachement dragonders naar de plaats der wanorde zou worden afgezonden.

verzekerde, dat hij geene bedoeling had om iemand hier persoonlijk te beledigen; dat hij, niet wetende, dat ziele hier een zwager van den minister van Hall bevond, als zoodanig verschooning vroeg, en overigens niets van het gesprokene terugnam.

Bij de vier van Harderwijk en de elf van Amsterdam hebben zich later nog twee heeren, een van welken de gouverneur van Gelderland is, gevoegd. De *Utrechtsche Courant* vermeent met zekerheid te kunnen mededeelen, dat de voorloopige concessie aan de heeren van *Bisdorn van Cattenbroek* en *Vitringa* is verleend. Wij weten niet wat eene voorloopige concessie is, wel dat de Amsterdamsche heer van *Hall* reeds voor eenigen tijd de Harderwijkers aangemaand heeft, om maar voortgang met de voorloopige werkzaamheden te maken, daar de concessie toch stelling kwam. — Men wil, dat de concessie reeds te Arnhem zou zijn. (O.)

Nijkerk, 31 dec. In de omstreken dezer stad is men reeds ijverig bezig met het vervaardigen van rijsschieten ten dienste van de voorgenomene indijking van een gedeelte der Zuidzee langs de Geldersche kust. Voor het overige geven de werkzaamheden, aan die onderneming verbonden, een gunstig vooruitzicht voor vele onzer ingezetenen, die daarbij hopen arbeid te vinden.

Ingezonden stukken.

Brieven-posterij.

I.

Het kort, bondig, onopgesmukt verhaal van den heer L. A. GRANDPRE MOLIERE uit Olst, provincie Overijssel, zoo als het gelezen wordt in het bijvoegsel tot het *Handelsblad*, no. 4391, van 15 december, betreffende de aanhouding door den commissaris van politie te Arnhem, en de opzending aan den minister van financiën, van een dit Amsterdam aan het adres van eerstgenoemden heer *per diligence-onderneming verzonden pakket*, is in meer dan een opzigt geschikt, om in eene hooge mate de meest algemeene belangstelling te verdienen, niet hier te lande alleen, maar ook bij elken buitenlander, die gemeenschap houdt met een land, waar het bewind zich zulke magtsoefening kan veroorloven.

Meer bijzonder en in de allereerste plaats is hierbij onderzochten voor den *Nederlander* gewigtig, dat de *grondoorzaak*, waardoor, van de eerste oprigting van het koninkrijk aan, tot deze en andere grieven voorgebouwd is, voor lang zoude kunnen weggenomen zijn geweest, indien aan den zoo herhaaldelijk en zoo veelmalen uitgedrukten wensch der *grondwets-herziening* gevolg gegeven ware, maar integendeel, toen eindelijk, voor nu vijf jaren, noode tot eene zoo karig mogelijke herziening moest worden overgegaan, *opzettelijk in stand gelaten is*.

Het is daarom uit dat oogpunt, dat het dezer dagen gebrachte vooral opmerking vordert. Het mag eene bedrager zijn tot bevordering der overtuiging van de noodzakelijkheid eener herziening, waar die overtuiging nog niet bestaat.

Door de herzienings-commissie van 1815 werd in haar rapport aan den koning, bij de aanbidding van haar ontwerp voor het nieuwe koninkrijk, tot toelichting van de toen voorgestelde bijvoeging der zogenoemde *additionele artikelen* gezegd: »Ten einde met behoedzaamheid en zonder schokken de veranderingen te brengen, welke de nieuwe grondwet noodig maakt, heeft zij bij eenige afzonderlijke artikelen aan Uwe Majesteit opgedragen, om gebiedende al de onderscheidende bepalingen in werking te brengen, welke zij inhoudt, en om voor de eerste reis enz.

Die zelfde additionele artikelen zijn gelijkerwijze ook nog na de wijzigingen van 1840 aan de grondwet geklaamt gebleven, en onder anderen leest men daar nog heden, als het derde van die artikelen: »De eerste aftreding der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal plaats hebben met den derden maandag in oktober van het jaar 1817.» Kan het in 1840 nog noodig zijn eene verandering daar te stellen, die reeds in 1817 geheel in vervulling was gegaan? Was het zelfs mogelijk, in 1840, nog eerst geleidelijk in werking te brengen, wat reeds sedert 1817 in werking was? Gewis niet. Doch zoo dwepend was de vasthoudendheid, dat ook zelfs dit derde artikel niet werd veranderd worden.

... dat de vier heeren, de burgemeester, de architect (die, als wij ons niet vergissen, den ontwerp reeds sedert eenige jaren geleden had ontworpen), benevens de heer van der Meer, die te Zwolle verzet tegen de ambtenaren der belasting plaats had, en men daarover de hulp der militaire magt iuriep; na eenig verwijl werd van hier een koerier naar Deventer gezonden, vermoedelijk met bevel, dat van daar onverwijld een detachement dragonders naar de plaats der wanorde zou worden afgezonden.

dit derde artikel vastgehouden? Wat nut kon men met het behoud er van beoogen?

In zoo verre eenige van deze vragen mag opgezet zijn bij enkelen dergenen, die er hunne stem voor gaven, is althans daarnaar geen onderzoek gedaan, en hebben de meesten zich vergenoegd met de bedenking: *baat het niet, het deert ook niet*. Voorzeker ware het moeilijk geweest, met grond van waarheid, er een antwoord op te vinden. Wij zullen het beproeven.

Daartoe dient herinnerd, dat meer andere bepalingen der grondwet van 1815, in 1840, onveranderd gelaten werden, ofschoon toen reeds voorlang in vervulling gegaan, of door het tijdsverloop vervallen. Van laatstgemelden aard was, in artikel 21, de vermelding van eenen mogelijken overgang der kroon op nu wijlen 's konings zuster, de prinses douairière van Brunswijk; en de onderstelling van wettige nakomelingen uit een nog door de overledene aan te gaan huwelijk! Tot de ganschelijk vervulde behoorde inzonderheid het bedongene omtrent het inkomen der kroon bij artikel 30, volgens hetwelk, zoo als daarin nog heden ten dage is voorgeschreven gebleven, »door de wet (die voorlang uitgevaardigd en nageleefd is,) kan worden bepaald, dat aan den tegenwoordigen koning (nu wijlen) WILLEM FREDERIK VAN ORANJE-NASSAU, des verkiezende, tot gedeeltelijke voldoening van het gemelde jaarlijksch inkomen, in vollem eigendom als patrimonieel goed zullen kunnen worden overgegeven zooveel domeinen, enz.

Of er grond kon zijn, om te verwachten, dat nog te eeffiger tijd die ingewikkelde en van aanvang aan niet duidelijke bewoordingen zouden kunnen te baat genomen worden; behoeven wij hier niet op te spreken. Genoeg, dat bij de verpligte herziening van 1840 tot beginsel blijkt aangenomen te zijn, zoo veel mogelijk, zonder verandering te laten, waar men maar eenigerwijze er buiten kon. Die beweegreden kon derhalve insgelijks tot het behoud van het derde additionele artikel volstaan.

Maar bovendien zou, in 1840, de *wegneming* van dat derde artikel helet hebben, dat het, te samen met het eerste, kon helpen om het veel gewigtigere tweede der additionele artikelen als ware het onder den arm te nemen en er door te slepen.

Het eerste additionele artikel gaf in 1815 aan den koning de bevoegdheid, om de *voorstaaende* grondwet in werking te brengen en voor de eerste reis collegiën en ambtenaren te benoemen en aan te stellen, van welke anderszins de aanstelling of voordragt aan anderen is toegekend. In 1840 was het behoud van die bepaling niet geheel zonder grond, omdat men de ervaring had, dat andermaal noodig kon zijn voor eene eerste reis benoemingen en aanstellingen te doen in eenig gedeelte des rijks, waar de geschiede inwerking-brenging der grondwet door den loop der omstandigheden geheel te niet was gedaan. (Herzogdom Limburg.) In dit opzigt kon mitsdien altijd voor zoodanig gebeurlijk geval dit artikel als van voortdurende kracht bestemd worden, vermits de gedachte-bevoegdheid; naar het eerste artikel der herzienings-commissie van 1815, aan den koning was opgedragen, »ten einde met behoedzaamheid en zonder schokken de veranderingen daar te stellen, welke de nieuwe (dat is, voor zulk gewest dan, *anderemaal*, nieuwe) grondwet noodig maakt.» Doch wat schijnt van rede kon er aan te voeren zijn, om nog na 1840 de in 1815 gemaakte bepaling te laten gelaten van het tweede additionele artikel: »alle thans in werking zijnde wetten behouden kracht.»

Inderdaad, de hieruit voortvloeiende magtsbevoegdheid was niet onvoorwaardelijk verleend, maar uitdrukkelijk beperkt door de onmiddellijk volgende woorden: »ROT DAT DAARIN OP EENE ANDERE WYSE ZAL WORDEN VOORZIE.» In 1815 verklaarde de herzienings-commissie: »de wetten, welke de overledene gedeelten des rijks bestieren, blijven in volle kracht, tot op het oogenblik dat zij met den meest wenschelijken spoed, maar tevens zonder overhaasting, door andere rijpelijk doordachtis wetten vervangen worden.»

Geen wonder, dat de commissie voor het meest de walgelijkheid insag van niet slechts aan de te leenen magtsbevoegdheid die beperking van de wet te verbinden, maar tevens bleek te geven van het onwettig te zijn om te beooven; dat voortker spoed ter vervanging van die oudere wetten wenschelijken was. Het was dan onder den glans van die spoedige

vervanging, dat zij aan de bewindsmannen de be-
 schikking het over den ruimen voorraad van onder
 eene vreemde heerschappij uitgevaardigde wetten,
 welke de Minister, zoo als de omstandigheden het mo-
 gen medebrengen, kan te stads nemen, wanneer
 hem tot zijn voornemen nationale wetten ontbreken.
 Men houde in het oog, dat hij, ondanks de bewoor-
 ding *thans in werking zijnde* en den tegenwoordigen
 tijd van het gebezigde werkwoord *bestieren*, zich
 van dien voorraad naar willekeur kan bedienen, en
 zelfs met te meerder onbeschrondheid voor tegen-
 spraak of teregtwijzing, en als ware 't in het geheim,
 naar mate die vroegere verordeningen al meer en
 meer door tijdverloop tot *algemeene onbekendheid*
 geraken.

Biflijk was het verlangen, dat de *vervanging*, be-
 behoudens den meest wenschelijken spoed, *zonder over-
 haasting*, en door middel van *rijselijk doordachte*
 wetten, zende plaats grijpe. Doch sedert zijn *ruim*
twee en dertig jaren verspreken; meer zelfs dan de
 toenmalige (noptans eerst in hoogen ouderdom over-
 leden) koning mocht werven. Of de nieuwe weigering,
 bijaldien die middelerwijl tot stand gekomen ware,
 in het opzigt der *rijpe doordachtheid* zou te roemen
 geweest zijn; laat zich niet onbepaald verzekeren;
 maar men mag wel buiten twijfel stellen, dat het
 niet ligt te hand zou invallen, haar van *overdreven*
spoed of *overhaasting* te betichten.

Wanneer nu een minister eene oude vreemde wet
 uit dien voorraad doet herleven, kan men niet juist
 van hem zeggen, dat hij *daardoor* de grondwet heeft
 geschonden; maar hij heeft haar, in het opzigt van
 de verwaachte vervanging, *niet opgevolgd*; hij heeft,
 door de *vis inertie*, mede geholpen, om zich tegen
 haar te verzetten. Genoeg, om uit dien hoofde al-
 teen, krachtens artikel 73 der grondwet, tot ver-
 antwoording te worden geroepen. Hij maakt zich bo-
 vendien aan stellige *wetschennis* schuldig, wanneer
 hij, zich van de hem grondwettig verleende magis-
 bevoegdheid bedienende, te gelijker tijd een *gedeel-*
te van dezelfde wet, uit welke hij zijn tuchtmiddel
 ontleent, verbreekt en als niet geschreven ter zijde
 stelt.

18 december.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

Uit liefde tot de waarheid voel ik mij gedrongen,
 het publiek opmerkzaam te maken op eene misstel-
 ling, voorkomende in het, door het *Handelsblad*
 gegeven, bericht of verslag aangaande het door den
 heer DE KEMPNER, in zijne verdediging van de
Arnhemsche Courant, gesprokene. De misstelling
 is wel niet van de grootste, maar zoude aanbeiding
 kunnen geven tot verkeerde opvatting en beoordee-
 ling.

Ik lees in het bedoelde bericht van het *Handels-*
blad, dat de heer DE KEMPNER het artikel *»Vreem-*
de dingen» zou genoemd hebben een stuk *»gren-*
zende aan dwaasheid.»

Dit is niet zoo. Ik, die opzettelijk uit de Amstel-
 stad naar Arnhem's hoofdstad ben overgekomen, om
 den heer DE KEMPNER, zulk een uitsprekend sedenaar
 en rechtvaardiger, in zulk een belangwekkende zaak te
 hooren, en geen woord zijner zoo sierlijke als krachtige
 rede gemist heb, — ik heb den heer DE KEMPNER,
 die het bewuste artikel niet heeft vrijgepleit van alle
 overrijling of opgewondenheid, alleen dit hooren zeg-
 gen, waarin het woord *»dwaasheid»* voorkomt:
»geestdrift leidt tot dwaasheid.»

Het is mogelijk, dat men deze woorden bedoeld is
 op het bewuste artikel; maar men zal, zoo men bil-
 lijk is, moeten erkennen, dat dit iets geheel anders
 is, dan het gezegde, dat het artikel *»grenst aan*
dwaasheid.»

Wij wijten dit verkeerde bericht niet aan het *Hand-*
elsblad, maar aan zijnen berigtgever.

Ued. Dw. Dienaar,
 v. d. W.

Stedelijke Publicatie.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arn-
 hem brengen hiermede ter kennis van een iegelijk, daarin
 belangstellende, dat de stads-rekening, over den jare 1844,
 van heden af op de stedelijke secretarie, gedurende den tijd
 van veertien dagen, zal ter inzage liggen.

En zal deze worden afgeleendigd en aangeplakt ter plaatse,
 alhier gebruikelijk.

Arnhem, 27 december 1845.

Abonnement.

DEPARTEMENT VAN FINANCIËN.

De Ontvanger der Registratie te *Elst*, als daartoe
 gemagtigd, zal, op Woensdag den 14den Januarij
 1846, des middags ten 12 ure, ten Huize van de
 Erven *R. ALBERS*, te *Elst*, in het openbaar
 verpachten:

- 1o. Den TOL No. 13, onder *Elden*;
- 2o. Den TOL No. 14, onder *Elst*.

Beiden op den Groeten Weg der 1ste Klasse No.
 2, gedeelte van *Arnhem* naar *Nijmegen*, en zulks
 voor den tijd van drie jaren, ingaande den 1sten
 April 1846, op de Voorwaarden, van welke Exem-
 plarea ter lezing liggen ten Kantore der Registratie
 te *Elst*, aan de Praast te *Elden*, in het *Zwijn-*
hoofd te *Arnhem*, bij den Veerman *VAN MEURS*
 en ten Kantore van de Arrondissements-Directie te
Nijmegen.

De Notaris *JOH. KOLFSCHOTEN*,
 te *Arnhem*, zal, op Maandagen den
 5den en 19den Januarij 1846, tusschen des
 avonds om 7 uur, in het logement het *Hof van*
Holland, in de *Woverstraat* aldaar, in bijzijn van
 den Heer Kantoor-regter van het kanton *Arnhem*,
 doen inzetten en in staat verkoopen:

- 1o. Een HEERENHUIS en ERF, in de Pastoor-
 steeg aldaar, Wijk D, No. 106; bewoond bij den
 Heer *F. H. SEWEEKE*.
- 2o. Een GEBOUW en ERF, ingerigt tot drie
 WONINGEN, achter de Sabelspoorts-muur, Wijk
 A, No. 289, 290 en 292.
- 3o. Een HUIS en ERF, op de Bovenbeek, bij de
 Kazerne, Wijk E, No. 345; bewoond bij *F. BODD*.
- 4o. Een DITJ aldaar, naast het voorgaande,
 Wijk E, No. 353; bewoond bij *WAGENAAR*.
- 5o. Een GEBOUW en ERF, ingerigt tot drie
 WONINGEN; naast het voorgaande perceel.

Vermelde Perceelen kunnen voor den verkoop
 dagelijks bezigtigd worden, terwijl informatiën
 wegens den verkoopsvoorwaarden verkrijgbaar
 zijn ten Kantore van voormelden Notaris.

Men is van meening ten Huize van den
 Kastelein *FLORISSEN*, aan de Steen-
 straat te *Arnhem*, op Vrijdag den 16den
 Januarij bij inzet, en Vrijdag den 30sten Januarij
 bij toelag, beide aanstaande, des avonds ten zes
 ure, ten overstaan van den Notaris *Mr. W. H.*
TAAJ, in het openbaar te veilen en ten verkoop
 aan te bieden:

Een perceel allerbest BOUW- en MOESLAND,
 groot ongeveer vijf Bunders, liggende op eenen
 kleinen afstand van de Stad en onder de Garante
 van *Arnhem*, tusschen de *Rosendaalsche* en *Kla-*
rendaalsche Wegen, met de onderscheidene daarop-
 staande HUIZEN *HERBERG*; *GETIMMERTEN* en
 verder *PLANTSOEN*, en zulks in tien onderschei-
 dene perceelen, op het terrein uitgebaakt en bij bil-
 jetten omschreven, en in eene generale massa.

Het geheel en onderscheidene gedeelten van dit
 perceel bieden door de nabijheid der schoone *Wan-*
delingen op *Klarerbeek*, waaraan het onmiddellijk
 grenst en door deszelfs ligging tegen den *Mussenberg*,
 waardoor men van hetzelfde een naar verschillende
 zijden fraai uitzigt heeft, gelegenheid aan tot den
 aanleg eener *BUITENPLAATS* of tot het houden
 eener *HERBERG*, bijzonder bestemd tot eene algé-
 meene verlustigings-plaats, gelijk eene zoodanige ge-
 durende meer dan 40 jaren op een gedeelte van hetzelfde
 met voordeel bestaan heeft en onder den naam van
Schoonsigt thans nog aanwezig is.

Meerdere inlichtingen zijn te bevragen ten
 Kantore van den bovengenoemden Notaris te
Arnhem; brieven franco.

**NEDERLANDSCHE RIJN-SPOORWEG-
 MAATSCHAPPIJ.**

Het HOOFDBESTUUR brengt bij
 deze ter kennis van de belang-
 hebbers, dat hetzelfde van voor-
 nemen is, bij Inschrijving eene over-
 eenkomst aan te besteden, wegens
 het bouwen van eenen nieuwen
 spoor, van den RIJN-SPOORWEG
 vervoerd, wordende van en naar de Steden *Amster-*
dam, *Utrecht* en *Arnhem*.

De GEGADIGDEN zullen de Inschrijvings-Bijzatten
 verzegeld vóór den 2den Februarij 1846, vrachtvrij
 moeten inleveren aan het *Stations-Gebouw* te *Am-*
sterdam; na welk tijdstip geen Bijzatten meer wor-
 den aangenomen.

De Voorwaarden, waarop de voormelde aanbesteding
 geschiedt, liggen ter inzage van de belangheb-
 benden aan de Bureaux van den *Rijn-Spoorweg* te
Amsterdam, *Utrecht* en *Arnhem* en in de voor-
 naamste Koffijhuizen en Logementen, waar zulks
 gebruikelijk is te doen.

Amsterdam, 29 December 1845.

Het Hoofd-Bestuur der Nederlandsche
Rijn-Spoorweg-Maatschappij,

L. J. ENTROFEN,
 President.

Ter ordonnantie van hetzelfde
J. B. S. JACOB,
 Secretaris.

**Oproeping ingevolge Artikel
 van het Burgerlijk Wetboek.**

Allé, zoo bekende als onbekende, Schulde-
 van wijlen den Heer *JOHANNES NIJHOF*
 in leven Koopman, gewoond hebbende te *Zu-*
len en aldaar op den 30sten Julij 1845 overleden,
 den bij deze opgeroepen om te verschijnen op
 derdag den 2den April 1846, des namiddags
 vier ure, ten Kantore van den Heer *Mr. JOH-*
LEONARD STEENLACK, Advokaat en
 reur, wonende te *Zutphen*, ten einde aan te
 de Rekening en Verantwoording, die op gezegde
 en tijd door of namens de Erfgenamen van gez.
 Heer *NIJHOF* zal worden afgelegd, nopens
 bekeer door hen, in hoedanigheid van Erfgena-
 onder het voorregt van Hoedelbeschrijving, van
 genoemden Heer *NIJHOF*, over diens na-
 schap gevoerd; zullende, bijaldien de Rekening
 goedgekeurd, daarna onmiddellijk worden or-
 gaan tot de voldoening der Schuldvorderingen,
 zoo verre het bedrag der nalatenschap zal be-
 loefteikende te zijn.

Met 1 Februarij het BOVENHUIS bij *NIS-*
LING, aan de Rijnpoort.

+++ Wordt te koop aangeboden, tegen
 ++ matigen prijs, om daardoor spoedig
 ++ wel langstens binnen den tijd van zes
 ken na heden, hetzelfde te zien weggeruimd
 ORGEL, met twee klavieren, staande in de Ro-
 Katholijke Kerk te *Zevenaar*, zijnde de kast
 EIKENHOUT in kunstig snijwerk, bevattende
 tien Registers, benevens drie Blaasbalgen, —
 vragen bij Kerkmeesteren van gemelde kerk.

Schouwburg te Arnhem

Onder Directie van den Heer *ROSENFEL*
 No. 6 in het Abonnement.

Op Zaterdag den 3den Januarij 1846.

ARMOEDE EN GROOTHEID.

Tooneelspel.

Na hetzelfde:

DE KANTEN EN HET RIJPAAR.

Blijspel.

Aanvang ten half zeven ure.

J. G. STENFERT KROESE, Boek-
 te *Arnhem*, heeft uitgegeven en alomt verkrijgbaar.

I. **PLAK-ALMANAK** voor 1846 . . .
 Deze Almanak, versierd met twee fraaije steen-
 ten, is, om deszelfs duidelijkheid, zeer geschikt voor
 toor-gebruik.

II. **ZAK-BOEKJE** voor leden van ver-
 Collegiën en Besturen, Advokaten, Procureurs, Not-
 en andere Ambtenaren in de provincie *Gelderland*
 Stad *Arnhem*. Mede ingerigt tot Koopmans- en
 delijk gebruik. Voor 1846 . . .

De goedkoopste Romans, in klein form

Op treden is door den Boekhandelaar *J. P. CRU-*
Zalt-Bommel, algemeen verzonden:

HET EERSTE NOMMER VAN

DE ECHO

DER BESTE BUITENLANDSCHE SCHRIJ-

TSCHOUDEZDE:

DE RIDDER DE MAISON-ROU

door *ALEXANDER DUMAS*, 1ste Deel,
 160 tot 200 pag. 4 1/2 fl. net.

Dit eerste of proefnummer ligt bij alle Boek-
 ter inzage, bij wie men tot 15 Januarij kan
 voor niet minder dan een geheel Jaarzak, best-
 26 Nummers, te zamen omgerekte . . .
 tebu, vóór den uiterst . . . van 13.00
 Mannen als *BOULETIN*, *STEENBERG*
GOOFT en andere handige vertalers, hebben in
 medewerking in mijne kostbare onderzetting.

Dit Werk is bijzonder geschikt voor Lezers
 Leesbibliotheken en voor diegenen, welke
 schap zijn, en tott naar goede
 langen, vooral wanneer 2 of 3 personen niet de
 zamen aanschaffen.

Bij de *Gezondheids van CLEEF*, in
 vanhage en te *Amsterdam*, wordt met toezicht
 uitgegeven:

NIEUW HOLLANDSCH-FRANSCH en FR-
HOLLANDSCH WOORDENBOEK, ten gebruike
 Scholen en Gymnasiën, waar men beide Talen
 Tweede druk, herzien, verbeterd en vermeer-
 deel van ongeveer 960 bladzijden, in twee Kolom-
 zak-formaat, op Vellin papier en gebonden in nette
 non hand a f 4.

Waterhoogte te Arnhem

Den 2 jan. 5 Et 6 Palm & Duim; gew. 23 B.

Te Arnhem, bij *C. A. THIEME*, Boek-